

Sundheds- og ældreministeriet
Holbergsgade 6
1057 København K

Høringssvar vedr. udkast til lovforslag om ændring af sundhedsloven (Øget selvbestemmelse for patienter i forhold til fravalg af behandling, herunder oprettelse af behandlingstestamenteordning)

Med henvisning til Sundheds- og Ældreministeriets høring af 12. september 2017 skal FOA hermed fremkomme med følgende bemærkninger:

FOA kunne tilslutte sig, da et flertal af Folketinget vedtog loven om anvendelse af tvang ved somatisk behandling af varigt inhabile, L 185. Inhabile patienternes retsstilling blev derved styrket, da loven dels sikrer, at iværksættelse og gennemførelse af tvang sker i overensstemmelse med grundlæggende retssikkerhedsprincipper, dels som formål har at begrænse tvang og indgreb i den personlige frihed overfor den enkelte patient til det absolut nødvendige. Vi fandt det også vigtigt i forhold til vores medlemmer, som står med dilemmaerne i praksis i forhold til ikke at kunne yde omsorg for en patient. Derudover har vi hørt om mange tilfælde, hvor de pårørende har presset på for at personalet skulle yde den nødvendige omsorg og behandling, selvom patienten i ord eller handling har modsat sig dette, og dette har de ikke kunnet, da det var ulovligt.

FOA kunne endvidere tilslutte sig regeringens overvejelser i lovforslaget.

Regeringen skriver i lovforslagets pkt. 1.1., at "*Regeringen er opmærksom på, at flere patienter med en varigt nedsat psykisk funktionsevne, f.eks. mentalt retarderede og mennesker med demens, ikke modtager den somatiske behandling, som de ud fra en sundhedsfaglig vurdering har behov for at modtage af hensyn til deres aktuelle eller fremtidige sundheds- og helbredstilstand, fordi de som følge af deres mentale tilstand ikke formår at forholde sig fornuftsmæssigt til et behandlingsbehov og således afviser at modtage behandlingen.*" [...] "*Der kan således opstå situationer, hvor patienten på grund af sin mentale tilstand afviser en behandling, som ud fra en sundhedsfaglig vurdering bør gennemføres, og som patienten i en normal situation helt uden betænkeligheder eller uden større overvejelser formentlig ville have givet samtykke til. Patienten kan således på grund af sin mentale tilstand bringe sig selv i en situation med unødvendige smerter og lidelser.*" [...] "*Regeringen ønsker at styrke omsorgen over for denne gruppe af patienter, som på grund af deres*

Dato:
09-10-2017

Dokumentnummer:
17/238699-5

Ref.:
KAS

FOA

Stauings Plads 1-3
1790 København V

Telefon:
+45 46 97 26 26

Mail:
foa@foa.dk

www.foa.dk

nedsatte psykiske funktionsevne ikke formår at forholde sig fornuftsmæssigt til et aktuelt behandlingsbehov og af denne grund afviser at modtage sundhedsfaglig behandling, som de ud fra en sundhedsfaglig vurdering har behov for at modtage af hensyn til deres aktuelle eller fremtidige sundheds- og helbredstilstand."

En ændring således, at man i et behandlingstestamente på forhånd kan bestemme, at man hvis man senere skulle blive inhabil **ikke** vil udsættes for tvangsbehandling, vil stille personalet i de samme dilemmaer som før loven om anvendelse af tvang blev vedtaget. Skal jeg bryde loven eller skal jeg yde omsorg? Sundhedspersonalet kan stå i en situation, hvor sundhedspersonalet skal afstå at diagnosticere eller behandle "f.eks. mennesker med demens, som falder og brækker en arm, som uden behandling vil medføre nedsat bevægelighed og smerter, en udviklingshæmmet kvinde med langvarigt, ildelugtende udflåd, mennesker med demens med kraftigt væggtab og kronisk diarré, som bør undersøges for alvorlig sygdom som f.eks. kræft, behandling af en varigt inhabil diabetikers fodsår, som ubehandlet kan føre til koldbrand og amputation, anlæggelse af urinkateter pga. urinretention som følge af forstørret prostata hos en svært retarderet mandlig patient, operation af ikke-livstruende, men gangbesværende hoftebrud samt behandling af kroniske lidelser som f.eks. astma, diabetes eller KOL." (lovforslagets pkt. 1.1.).

Lovforslaget virker som om det er i modstrid med formålet med loven om anvendelse af tvang ved somatisk behandling af varigt inhabile, der netop skal sikre, at den bedst mulige behandling, omsorg og beskyttelse af varigt inhabile patienter sker i overensstemmelse med grundlæggende retssikkerhedsprincipper. Loven vil pludselig være hul, hvis størstedelen, mens de stadig er habile, beslutter, at de ikke vil udsættes for magtanvendelse.

En indførelse af lovforslagets bestemmelser vil genindføre en usammenhængende retstilstand med forskellige bestemmelser for anvendelse af tvang afhængigt af, om behandling og pleje af helt eller delvist identiske forhold gennemføres med udgangspunkt i sundhedsloven, psykiatriloven eller servicelovens bestemmelser.

Endvidere kan der rejses tvivl om, hvorvidt en beslutning om et nej til tvangsbehandling i et behandlingstestamente kan tages på et informeret grundlag med samme krav som ved stillingtagen til behandling. Hvis ikke der stilles samme krav, vil det betyde, at de fulde konsekvenser af et nej til tvangsbehandling langt ude i fremtiden ofte ikke vil være til stede på det tidspunkt behandlingstestet indgås – fx at der ikke kan gives smertelindrende behandling ved smerter efter et brud, at der ikke kan gives medicin for et for højt blodtryk, at et kateter ikke kan skiftes med risiko for at blæren springer, hvis den nu varigt inhabile patient i ord eller handling modsætter sig behandlingen. Dette vil stille personalet i den situation, at de ikke kan yde den fornødne pleje med eventuel stor lidelse for patienten til følge. FOA anbefaler derfor ministeriet og aftalepartierne at genoverveje lovforslagets pkt. 9 og 11.

De kommende behandlingstestamenter tænkes integreret i det kommende Fælles Stamkort, FOA forudsætter, at når det fremgår af bemærkningerne til lovudkastet, at alle relevante sundhedspersoner får adgang, at dette også gælder for alle vores faggrupper, som deltager i en eventuel behandling af en borger med et eventuelt behandlingstestamente, og at der findes en løsning som fungerer ude lokalt f.eks. på et plejecenter.

Med venlig hilsen

Karen Stæhr
Sektorformand
FOA